

Lausunto

09.08.2021

Asia: TRAFICOM/295680/04.04.05.03/2021

## **Liikenne- ja viestintäviraston evästeohjeistukset palveluntarjoajille ja loppukäyttäjille / Transport- och kommunikationsverkets anvisningar om kakor till tjänsteleverantörer och slutanvändare**

### Lausunnonantajan lausunto

#### **Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään**

Electronic Frontier Finland - Effi ry pitää erinomaisena että lausuttavana oleva ohjeistus laaditaan ja annetaan. Evästeitä ja muita vastaavia tekniikoita koskien on ollut paljon epäselvyyttä.

Soveltamisalaa kuvaavassa luvussa 2 kuvataan ala hieman epäselvästi. Palveluntarjoajien kannalta on olennaista ymmärtää että ohje koskee evästeiden, seurainten (tracker) ja vastaavien tekniikoiden käyttöä kaikessa käytössä. Erityisen tärkeää on ymmärtää että jos evästeitä ja seuraimia käytetään myös sovelluksissa, sääntely koskee tätäkin käyttöä. Suomessa on paljon esimerkkejä siitä että tätä ei ole oikein sisäistetty.

Kaikkiaankin ohjeistuksessa olisi hyvä olla lisää käytännönläheisiä esimerkkejä.

Soveltamisalan yhteydessä olisi hyvä avata, kenties esimerkein sitä, miten evästeillä ja seuraimilla kerättävä data on henkilötietoa ja miten tämä seikka liittyy kokonaisuuteen. Erityisen tärkeää olisi avata sitä, miten EU:n yleinen tietosuojasetus määrittelee anonymisoidun datan ja miksi evästeillä ja muilla vastaavilla tekniikoilla kerättävä data ei täytä tällaisen anonymisoidun datan määritelmää. Kolmannen osapuolen tarjoamien, evästeisiin ja vastaaviin tekniikoihin perustuvien analytiikka- ja muiden palveluiden osalta olisi hyvä analysoida sitä, onko tällaisella taholla mahdollista tunnistaa yksittäisiä käyttäjiä vaikka kyseisiä palveluita käyttävä sivuston tai palvelun ylläpitäjä ei pystyisi tunnistamista tekemään.

Evästeiden käytön edellytyksistä kertova luku 3 käsittelee hyvinkin ymmärrettävästi evästeiden käytön edellytyksiä. Eräissä muissa lausunnoissa on kiinnitetty huomiota siihen, että suostumuksen pyytämiseen käytetyt ponnahdusikkunat heikentävät käytettävyyttä. Ohjeistuksessa olisi hyvä avata hieman sitä historiallista kehitystä miten tähän tilanteeseen on tultu. Ennen kaupallisten, evästeisiin ja vastaaviin tekniikoihin perustuvien 3. osapuolen tarjoamien analytiikkapalveluiden muuttumista de facto-standardiksi palvelun kehittämiseen tarvittavaa tietoa kerättiin palvelinlogeista. Ottaen huomioon evästeiden ja vastaavien tekniikoiden aiheuttaman suuren riskin yksityisyydelle on syytä kysyä olisiko syytä siirtyä taas tiedon keräämiseen vähemmän yksityisyyttä loukkaavilla tavoilla. Tätä seikkaa vasten Effi pitää tärkeänä että ei-välttämättömien evästeiden käsittelyn ohjeistus on yhdenmukainen Euroopan tietosuojaneuvoston antamien suositusten ja muiden EU-/ETA-maiden käytäntöjen kanssa. Mitään oikeudellisesti perusteltua syytä tehdä poikkeusta tilastointi- ja analytiikkakäyttötarkoituksen kohdalla ei ole.

Luku 4 esittää tietojen käsittelyn perusteena olevan suostumuksen kriteeristön melko selkeästi. Suostumusta pyydetessä esitettävään informointiin kaipaisimme lukuun 5 lisäohjeistusta siitä, miten käyttäille (tietosuojatermein rekisteröidylle) esitetään tarvittavat tiedot tietojen käsittelyyn osallistuvien tahoista kuten alihankkijoista sekä käsittelyn ehdoista. Käyttäjän kannalta olennainen kysymys on "mihin kaikkialle tietoni voivat päätyä".

Luonnoksen luvussa 6 Lainsäädäntö ja oikeuskäytäntö on pitkäkö johdatus evästekäytäntöjen historiaan. Se on merkityksellinen asian kehitystä pitkään seuranneelle mutta ei anna lisäarvoa nykyisen normiston ja oikeuskäytännön arviointiin. Lisäksi osasta ei käy ilmi, katsooko Liikenne- ja viestintävirasto asemansa ja valvontamandaattinsa perustuvan pelkästään kansalliseen lainsäädäntöön vai myöskin pakottavaan EU-lainsäädäntöön ja eurooppalaiseen oikeuskäytäntöön. Tämän asian avaaminen selkeästi olisi tarpeellista.

Effi toivoo että Liikenne- ja viestintäviraston ja Tietosuojavaltuutetun yhteistyö asiassa syvenee ja tiivistyy. Nykyinen tilanne, jossa valvontaresurssin vähyydestä johtuva hitaus valitusten käsittelyssä on yleinen ihmettelyn aihe tietosuoja-alalla on kestämaton. Toivottavasti yhteistyö luo uutta pontta vaatia kunnollista resursointia tämän tiiviisti yhteen nyky maailmassa ongelmallisimman perusoikeuden, oikeuden yksityisyyteen, turvaamiseen.

Aarnio Elias  
Electronic Frontier Finland - Effi ry

Asia: TRAFICOM/295680/04.04.05.03/2021

## **Liikenne- ja viestintäviraston evästeohjeistukset palveluntarjoajille ja loppukäyttäjille / Transport- och kommunikationsverkets anvisningar om kakor till tjänsteleverantörer och slutanvändare**

### Lausunnonantajan lausunto

#### **Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään**

Tietosuoja ja tiedon jakaminen käyttäjille siitä miten heitä seurataan ja mihin tietoja käytetään on sinänsä positiivinen asia.

Nykytilanteessa kuitenkin ylenmääräinen melkein kaikilla sivustoilla esiintyvä popup-kysely evästeistä ja seurannasta toimii käytännössä tätä tavoitetta vastaan ja käyttäjät vain klikkaavat "hyväksy kaikki" kohtaa päästäkseen eteenpäin, ilman että olisivat käytännössä tehneet todellista päätöstä asiassa.

Lisäksi useiden sivustojen käyttämät koko sivun popup-kyselyt painostavat käyttäjiä vain hyväksymään kaikki evästeet, koska sivuston käyttö näyttää muuten mahdottomalta. Tällöin ei ole myöskään mahdollisuutta käyttää sivuja kokonaan ilman evästeitä vaikka se olisi teknisesti mahdollista. Esimerkiksi Yleisradion sivut näyttävät koko sivun peittävän popupin, josta pääsee ohi vain hyväksymällä evästeet, joita käytetään "valintojen muistamiseen, Yle Tunnus -kirjautumiseen ja palvelujen turvallisuuden varmistamiseen". Mikäli käyttäjä ei tarvitse valintojen muistamista eikä Yle Tunnus -kirjautumista niin miksi sivuston käyttäminen vaatii näiden evästeiden hyväksymisen?

Hyvää tarkoittavat säädökset ja ohjeistukset ovat tässä asiassa johtaneet huonoon lopputulokseen missä käyttäjiltä käytännössä saadaan "hyväksyntä" ylenmääräiselle seurannalle.

Ohjeita kannattaisi yksinkertaistaa ja pyrkiä vaatimaan käyttäjille todellisuudessa hyödyllisiä tietoja sekä käytännöllisiä menetelmiä tiedon hallitsemiseksi esimerkiksi valitsemalla selaimen asetuksista yhden kerran haluttu toimintamalli kaikille palveluille.

Suomessa toimivia internet-palveluita ei myöskään pitäisi asettaa kilpailevissa maissa (EU:ssa tai EU:n ulkopuolella) toimiviin palveluihin verrattuna käyttäjäkokemuksen kannalta huonompaan asemaan vaatimalla tai ohjeistamalla tiukempia toimintamalleja.

Internet-käyttäjät ikuisesti-iki ry kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto asiassa. Iki ry on aktiivisten internet-käyttäjien yhdistys joka pyrkii edistämään viestinnän edellytyksiä internetissä. Vuonna 1995 perustetulla Iki:llä on yli 28.000 jäsentä. Lisätietoja [www.iki.fi](http://www.iki.fi)

Aronsson Hannu  
Internet-käyttäjät ikuisesti-IKI ry

Lausunto

09.08.2021

Asia: TRAFICOM/295680/04.04.05.03/2021

## **Liikenne- ja viestintäviraston evästeohjeistukset palveluntarjoajille ja loppukäyttäjille / Transport- och kommunikationsverkets anvisningar om kakor till tjänsteleverantörer och slutanvändare**

### Lausunnonantajan lausunto

#### **Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään**

Olisi tärkeää , että oheistuksessa olisi suositukset kerätyn suostumustiedon elinkaaren hallinnasta sekä pelkästään istunnon aikaisten evästeiden että työasemalle tallentuvien evästeiden osalta. Ongelmallinen kohta suostumuksen antamisessa on se, että ei ole välttämättä tietoa siitä, kuka työasemaa käyttää, mikäli ei käytössä oleva vahva tunnistus. Myös suostumusten kerääminen erilliseen rekisteriin muodostaa oman henkilörekisterinsä, jolloin GDPR:n mukaisesti siitä tulee olla myös tietosuojaseloste, johon käyttäjän on mahdollista tutustua koska tahansa. Erityistä huomioita tulee kiinnittää esim. siihen, mihin käyttäjä antaa suostumuksensa (esim. profiloititarkoituksiin käytettävissä mainonnan kohdistamista varten kerättävissä tiedoissa riski väärinkäyttöihin suurempi kuin esim. julkisen sektorin palveluissa).

Näemme myös, että olisi erityisen tärkeää yksilöidä esim. se, että pitääkö evästeiden hyväksymisen yhteydessä yksilöidä kaikki tallennettavat tiedot (kohdan 5. Informointi alla) säilytysaikoiheen yms. ja mitkä tiedot säilytetään evästeissä ja mitkä tiedot siirtyvät evästeiden välityksellä esim. muihin henkilörekistereihin (esim. asiakasrekisteri tms.)

Erityisesti tulisi kiinnittää myös huomioita kyseisen rekisterin sijaintiin (geolokaatio - Suomi, EU, muut maat). Pitäisikö tämän ilmetä suostumusta pyydetteässä ?

Lisäksi olisi hyvä tarkentaa käyttösidonnaisuuteen liittyvän minimikäsittelyn periaatteet myös evästeiden osalta (esim. jos HTML5:n kautta saadaan tieto työaseman sijainnista, niin onko tarpeen tavoitteen saavuttamisen kannalta ?).

Voisi olla hyvä myös benchmarkata tämä ohjeistus parhaisiin muissa maissa oleviin vastaaviin ohjeisiin - esim. Tanska ja Ranska....

<https://www.datatilsynet.dk/Media/F/8/Behandling%20af%20personoplysninger%20om%20hjemmesidebes%C3%B8gende.pdf>,

<https://www.cnil.fr/fr/cookies-et-traceurs-que-dit-la-loi>

Vuorikoski Mikko

Valtion tieto- ja viestintätekniikkakeskus Valtori - Sisäiset palvelut ja tietoturva

Asia: TRAFICOM/295680/04.04.05.03/2021

## **Liikenne- ja viestintäviraston evästeohjeistukset palveluntarjoajille ja loppukäyttäjille / Transport- och kommunikationsverkets anvisningar om kakor till tjänsteleverantörer och slutanvändare**

### Lausunnonantajan lausunto

#### **Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään**

Uusi evästeohjeistus on selkeä ja kattava kokonaisuus, joka vastaa moniin kysymyksiin, jotka toistaiseksi ovat olleet Suomessa avoimina. Tuotamme verkkosivustoja yrityksille, järjestöille ja julkisen sektorin organisaatioille yli 20 kokemuksella ja näemme että ohjeistus valtaosin vie verkkosivustoja parempaan suuntaan.

Esitämme että ohjeistusta muutetaan kuitenkin niin, että kävijätilastointiin käytettäviin evästeisiin ei tarvitsisi pyytää erikseen lupaa. Käytännössä kaikilla sivustoilla on tarpeellista kerätä kävijätilastoja, jotta sivuston omistajalla on riittävästi tietoa siitä, mikä kävijöitä kiinnostaa ja minkä sisältöjen ja ominaisuuksien kehittämiseen sivustolla kannattaa panostaa. Mikäli kattavia tilastoja ei saada kerättyä, sivustojen kehittämiseen tehdään panostuksia suurelta osin sokkona. Verkkosivustojen omistajien on tärkeää voida investoida sivustoilla niihin ominaisuuksiin ja sisältöihin, joita kävijät hyödyntävät ja jotka kiinnostavat heitä eniten. Tilanne on sama sekä julkisella että yksityisellä sektorilla.

Mikäli kävijätilastointiin on tarpeen pyytää erikseen lupa, käytännössä kaikille suomalaisille verkkosivustoille on tarpeen lisätä evästekysely. Tämä huonontaa suomalaisten verkkosivustojen käyttökokemusta ja on käsityksemme mukaan EU-komission valmisteleman ePrivacy-asetuksen tavoitteiden vastaista. Asetuksen pääkohdat kuvaavalla sivulla <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/policies/eprivacy-regulation> todetaan, että asetuksella halutaan:

- 1) Välttää evästekyselyiden ylikuormitusta verkkosivustoilla.
- 2) Varmistaa, että "kävijöiden laskeminen" verkkosivustoilla ei edellytä luvan kysymistä.

Yllä mainitut huomiot sisältyvät asetuksen pääkohdat kuvaavaan ja edellä mainitulta verkkosivulta löytyvään tekstiin, jonka sisältö on seuraava:

Simpler rules on cookies: the cookie provision, which has resulted in an overload of consent requests for internet users, will be streamlined. The new rule will be more user-friendly as browser settings will provide an easy way to accept or refuse tracking cookies and other identifiers. The proposal also clarifies that no consent is needed for non-privacy intrusive cookies that improve internet experience, such as cookies to remember shopping-cart history or to count the number of website visitors.

Mikäli kävijätilastointiin käytettävät evästeet eivät edellytä luvan kysymistä kävijältä, kävijät kohtaavat kyselyitä vain sellaisissa tilanteissa, joissa heidän on tärkeää kiinnittää niihin huomiota. Jos kävijätilastointiin tarvitaan erillinen lupa, evästekysely on kävijöitä vastassa käytännössä jokaisella suomalaisella verkkosivustolla. Silloin kävijät turtuvat kyselyihin ja jättävät ne kokonaan huomiotta. On vaikeaa nähdä, että tämä olisi tavoiteltava tilanne.

Salminen Timo  
Karhu Helsinki Oy



Asia: TRAFICOM/295680/04.04.05.03/2021

## **Liikenne- ja viestintäviraston evästeohjeistukset palveluntarjoajille ja loppukäyttäjille / Transport- och kommunikationsverkets anvisningar om kakor till tjänsteleverantörer och slutanvändare**

### Lausunnonantajan lausunto

#### **Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään**

Kommentoin Traficomien ohjeluonnosta julkishallinnon näkökulmasta ja keskityn ainoastaan ohjeen analytiikkaevästeisiin liittyvään kohtaan.

Kaikki organisaatiot, myös julkishallinnossa, haluavat seurata ja kehittää palveluaan web-analytiikan perusteella. Julkishallinnossakin on tärkeitä saada tilastotietoa palvelujen käytöstä, palveluja on vaikea kehittää ilman web-analytiikasta saatua tietoa. Traficomien ohjeluonnoksen tiukka linja web-analytiikkaan aiheuttaisikin sen, että kaikilla julkishallinnon sivustoista pitäisi jatkossa pyytää lupaa erillisellä lupakyselyllä.

Monessa julkishallinnon organisaatiossa on tehty paljon työtä ja pidetty tiukkaa linjaa sen suhteen, että

1. mitään muita kuin välttämättömiä evästeitä ei palvelussa ole, lukuunottamatta web-analytiikkaa
2. web-analytiikkaohjelmiston kautta kerätty tieto on anonymisoitua, eikä kerättyä tietoa luovuteta kolmansille osapuolille.

Tavoite näillä toimilla on ollut se, että

1. käyttäjien yksityisyys varmistetaan
2. käyttäjien ei tarvitse omia viranomaisasioita hoitaessaan tehdä mitään ylimääräistä, vaan asiointi olisi mahdollisimman yksinkertaista ja helppoa eli tehdään kaikki toimenpiteet ettei

käyttäjien tarvitse klikkailla mitään ylimääräisiä evästesuostumuspop-uppeja siinä välissä, kun ovat hoitamassa esimerkiksi veroasioitaan.

Olisi tärkeää, että jatkossakin tämä suostumuskysely voidaan jättää pois niistä palveluista, joissa on tehty todella töitä käyttäjien tietosuojan sen eteen, ja että näissä organisaatiossa edelleen jokaisen uuden evästeen kohdalla mietittäisiin, kannattaako se ottaa käyttöön kun käyttöönoton edellytyksenä olisi suostumusbannerin käyttö. Näin kaikki ylimääräinen karsiutuisi pois kun kynnys käyttöön olisi iso.

Olisi myös erittäin tärkeää käyttäjille, että ne verkkopalvelut ja organisaatiot, jotka eivät tee kohdennettua mainontaa, eivätkä jaa tietoja palvelustaan kolmansille osapuolille, erottuisivat joukosta.

Ehdotus ohjeen muutokseksi:

Sallitaan evästepohjainen analytiikka silloin kun

- yksiköiviä ip-osoitteita ei tallenneta
- tietoja ei luovuteta kolmansille osapuolille tai tietoja tallennetaan vain palveluihin, joiden ylläpidon yhteydessä on laadittu tietosuojasopimus.

Vielä yksi käytännön kysymys: Jos organisaatiolla on käytössä web-analytiikkaohjelmisto, joka täyttää em. kriteerit ja joka toimii ilman evästeitä, niin voidaanko tulkita ohjetta nyt niin että tässä tapauksessa suostumusta ei tarvitse, jos siis Traficomien ohje tulisi sellaisenaan voimaan.

Huomio evästeiden kaltaisista tekniikoista: On ehkä ongelmallista, että ohje palvelun tarjoajille rinnastaa verkkopalveluihin tehtävät kutsut evästeiden kaltaiseksi tekniikoiksi. Ohje toki mainitsee esimerkkinä verkkokutsuista niin sanotut seurantapikselit, web beaconit ja erilaiset tägit, mutta jää epäselväksi, koskeeko tämä myös esim. js-kirjastojen, webfonttien tai kuvakkeiden lataamista verkon yli. Näitä yleisesti käytettyjä tekniikoita voidaan teknisesti käyttää myös käyttäjien seurantaan ja profilointiin. Tulisiko palveluntarjoajan jollain tavoin varmistua siitä, että miten kolmannen osapuolen palvelu verkkokutsujen kautta saamaansa käyttäjätietoa käsittelee, ja tuleeko tällaista palvelua kohdella kuten evästeiden kaltaisesti toimivaksi tekniikaksi? Tulee myös huomata että jos näiden käyttöön vaaditaan käyttäjältä suostumus, suostumuksen antamatta jättäminen tulee vaikuttamaan ratkaisevasti palvelun toimivuuteen.

Seniha Cihangir

Olen toiminut verkkopalvelujen kehittäjänä useissa julkishallinnon organisaatioissa.

Asia: TRAFICOM/295680/04.04.05.03/2021

## **Liikenne- ja viestintäviraston evästeohjeistukset palveluntarjoajille ja loppukäyttäjille / Transport- och kommunikationsverkets anvisningar om kakor till tjänsteleverantörer och slutanvändare**

### Lausunnonantajan lausunto

#### **Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään**

Liikenne- ja viestintävirasto (Traficom) on valmistellut yhteistyössä Tietosuojavaltuutetun toimiston kanssa ohjeistuksen evästeiden ja muiden päätelaitteille tallennettavien tietojen tallentamisesta ja näiden tietojen käyttämisestä, josta Traficom pyytää lausuntoa.

Elisa Oyj (Elisa) lausuu asiasta kunnioittavasti seuraavaa:

Ohjeistus selkeyttää rekisterinpitäjien mahdollisuutta toteuttaa evästeiden ja muiden vastaavien päätelaitteelle tietoja tallentavien teknologioiden käyttöä nykyaikaisten palveluiden toteuttamisessa.

Koska ohjeistuksen kattamat tekniikat ja niiden toteutustavat kehittyvät nopeasti ja lainmukaiseen toteutukseen on useita erilaisia vaihtoehtoja, ei ohjeistus voi antaa yksiselitteisen sitovia toteuttamisohteja eri käyttötapauksiin. Sisällössä on kuitenkin tunnistettavissa joitakin kohtia, jotka luonnoksessa olevalla muotoilulla aiheuttavat epäselvyyttä vaaditusta toteutustavasta. Tämän vuoksi pyydämme, että lopulliseen ohjedokumenttiin muotoillaan alla olevat huomiot.

Eriyisiä huomioita dokumentista TRAFICOM/295680/04.04.05.03/2021 "Evästeet ja muut käyttäjien päätelaitteille tallennettavat tiedot sekä näiden tietojen käyttö – Ohjeistus palveluntarjoajille":

## 2 Soveltamisala -kappale

Evästeen kaltaisten seurantatekniikoiden osuudessa on maininta Adobe Flash -tekniikan käyttämisestä. Kyseinen tekniikka on saavuttanut elinkaarensa pään 31.12.2020 eikä sen sisältöä enää ole ajettu automaattisesti 12.1.2021 jälkeen, joten esimerkin käyttäminen ohjeessa (tässä ja myöhemmissä kappaleissa) ei anna lisäarvoa.

Verkkokutsuihin pohjautuvien tekniikoiden osalta saman säätelyn ja käyttöedellytysten vaatiminen ohjeistuksessa aiheuttaa epäselvyyttä. Ohjeistus koskee otsikkonsa, sen pohjana olevan lainsäädännön (Laki sähköisen viestinnän palveluista (LSVP), 205§) sanamuotojen sekä em. lainsäädännön pohjana olevan direktiivin ("evästedirektiivi" 2009/136/EY) mukaisesti "käyttäjien päätelaitteelle tallennettavia tietoja ja näiden tietojen käyttöä". Verkkokutsuihin perustuvan analyysin sallittavuus palvelinten lokitiedoista tulee jatkossakin kuulua viestinnän osapuolen oikeuteen käsitellä verkkokutsuista syntyneitä välitystietoja. Kohtaa tulisi muuttaa siten, että se rajataan koskemaan vain tilanteita, jossa käyttäjän päätelaitteelle tallennetaan tietoja.

### 3.2 Esimerkkejä evästeistä, jotka edellyttävät käyttäjän suostumusta -kappale

Kehittämisen ja analytiikkaevästeiden osalta vaatimus suostumuksesta on kohtuuton. Käyttäjien kokeman parantamiseksi tarvitaan analytiikkatietoja, joiden kerääminen on mahdollista myös evästekniikoiden avulla anonymisti. 3.1 Yleiset lähtökohdat -kappaleen mukaisesti näiden evästeiden osalta olisi korostettava, että tietojen käyttötarkoitus määrittelee näiden evästeiden suostumuksen vaatimisen tason.

### 3.3 Esimerkkejä evästeistä, jotka eivät edellytä käyttäjän suostumusta -kappale

Käyttäjän mieltymyksiin, saavutettavuuteen ja sivuston asetteluun liittyvien evästeiden maininta sallituista evästeistä on tärkeä, koska niiden vaikutus käytettävyyteen ja saavutettavuuteen on erittäin suuri. Selvyyden vuoksi tässä luokassa voisi mainita myös mahdolliset evästesuostumuksiin liittyvät evästeet.

## 4.2 Suostumuksen peruuttaminen -kappale

Suostumuksen peruttamisella ei ohjeen mukaan saa olla haitallisia vaikutuksia käyttäjälle tai palvelun tasoon. Tämä on ristiriidassa sen tosiasian kanssa, että osa suostumusta vaativista evästeistä parantaa palvelun käyttökokemaa esimerkiksi mahdollistamalla muuten erillistä sisäänkirjautumista vaativien palveluiden käytön, korostamalla käyttäjälle tämän tarvitsemia palveluita tai antamalla suosituksia. Mainoskäytössä käyttöympäristö (näytetyt mainokset) eivät välttämättä vastaa käyttäjän kiinnostuksen kohteita jonka vuoksi hän voi kokea palvelun hänelle sopimattomana. Tämän vuoksi ohjeistuksen vaatimus tulisi kohdentaa keinotekoiseen palvelun heikentämiseen suostumuksen peruuttajilta.

Pussinen Pekka  
Elisa Oyj

Asia: TRAFICOM/295680/04.04.05.03/2021

## **Liikenne- ja viestintäviraston evästepohjeistukset palveluntarjoajille ja loppukäyttäjille / Transport- och kommunikationsverkets anvisningar om kakor till tjänsteleverantörer och slutanvändare**

### Lausunnonantajan lausunto

#### **Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään**

Esityksessä on monia erinomaisia kohtia ja se on erinomainen parannus aiempaan tilanteeseen. Pyytäisin kuitenkin harkitsemaan kahta muutosta:

1) Muutosehdotus: Sivuston kehittämiseen tarvittavan tilastointianalytiikan sallimista ip-osoitteet anonymisoimalla ilman evästeluvan pyytämistä.

Jos myös evästepohjaisesta analytiikasta tulee luvanvaraista (kuten nyt ehdotettu), tulevat evästelupalaput myös julkishallintoon ja moniin sellaisiin palveluihin joissa niitä ei tällä hetkellä kansalainen joudu klikkailemaan. Tämä heikentäisi merkittävästi evästelappujen tehokkuutta, kun joka ainoalla kotimaisella saitilla tulisivat laput kansalaisen silmille. Jos evästepohjainen analytiikka sallittaisiin tilastointitarkoituksiin ja ip-osoitteet anonymisoiden, olisi esimerkiksi julkishallinnossa ja monissa yleishyödyllisissä sivustoissa mahdollista pitää evästepohjaiset ratkaisut niin minimissä, että lupalapulla ei tarvitsisi käyttäjiä kiusata. Tällöin kansalaiset ehkä myös jaksaisivat kiinnittää evästelappuihin paremmin huomiota sellaisissa sivustoissa, jotka kysyvät hyvin laajoja lupia.

2) Muutosehdotus: Evästepohjeissa ei tulisi sallia välttämättömien evästeiden toiminnan kuvausta.

Evästepohjeiden yksi merkittävä ongelma nykyisin on se, että niissä puhutaan tarkoituksella vain välttämättömien evästeiden toiminnasta, ja jätetään mainitsematta mitä ovat ne evästeet joihin lupia oikeasti tarvitaan. Toivoisin, että ehdotuksen informointi-kohtaa parannettaisiin siten, että välttämättömiin kuuluvien evästeiden toimintaa ei saisi kuvata käyttäjälle ensimmäisenä

näytettävässä evästabannerissa, vaan tässä ensimmäisessä bannerissa tulisi keskittyä niiden evästeiden toiminnan kuvaamiseen, joihin käyttäjältä tarvitaan lupa.

On mielestäni käyttäjien kannalta outoa ja harhaanjohtavaa, että lupalapuissa kannustetaan puhumaan myös välttämättömien evästeiden toiminnasta, kun niihin ei käyttäjällä kuitenkaan ole mahdollisuutta vaikuttaa. Olisi käyttäjän kannalta loogisempaa, jos evästabannerissa sallittaisiin puhuminen vain niistä asioista, joihin käyttäjällä on mahdollisuus vaikuttaa.

Näistä kahdesta kohdasta olen myös kirjoittanut laajemmin blogiartikkelissani Vierityspalkki.fi-blogissa ("

Traficom pyytää kommentteja uuden evästeohjeistuksen luonnoksesta" / 27.7.2021).

Perttu Tolvanen  
Konsultti, verkkopalveluiden suunnittelu ja teknologiat



Asia: TRAFICOM/295680/04.04.05.03/2021

## **Liikenne- ja viestintäviraston evästeohjeistukset palveluntarjoajille ja loppukäyttäjille / Transport- och kommunikationsverkets anvisningar om kakor till tjänsteleverantörer och slutanvändare**

### Lausunnonantajan lausunto

#### **Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään**

Käyttäjänäkökuilmasta on viime vuosien kehitys ollut surkeaa seurattavaa. Liki jokaisella sivulla hyökkää käyttäjän ja sisällön väliin popup-ikkuna, jossa kysellään asioita, jotka selain jo tietää, mutta jonka lainsäätävä haluaa pakottaa käyttäjältä silti kysymään.

Nykytilan haitallisuutta voi tarkastella niin yksilön kannalta, jossa lakisääteiset popup-ikkunat turhauttavat. Tai yhteiskunnan kannalta, jossa esimerkiksi tuhannen toimistotyöntekijän yritys menettää karkeasti arvioiden yhteensä viikon yhden ihmisen työaikaa vuodessa popuppien hyväksymiseen. Jos popupit oikeasti luetaan läpi ja valintoja tehdään, karkaa menetetty työajan summa jo henkilökuukausiin.

Suostumuksen määrittämisen kieltäminen selainasetuksilla on merkittävä takapakki, eikä sitä tule ohjeistukseen tehdä. Ohjeistuksen on lähdettävä käyttäjänäkökuilmasta, ja ne tapaukset jossa suostumus on erikseen popupilla kysyttävä, on oltava mahdollisimman vähäisiä. Joka sivulle erikseen annettavaa suostumusta on vältettävä viimeiseen asti, koska se on hyvin tehotonta ja ihmisten aikaa haaskaavaa.

Mäkipelto Jussi  
Liberaalipuolue – Vapaus valita r.p. - Jussi Mäkipelto

Asia: TRAFICOM/295680/04.04.05.03/2021

## **Liikenne- ja viestintäviraston evästeohjeistukset palveluntarjoajille ja loppukäyttäjille / Transport- och kommunikationsverkets anvisningar om kakor till tjänsteleverantörer och slutanvändare**

### Lausunnonantajan lausunto

#### **Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään**

Jos ja kun merkittävinkin selain (Chrome) rajaa kolmannen osapuolen evästeet joka tapauksessa pois 2022 aikana, niin mitä hyötyä tai suojaa (jos siis ”...pyritään parantamaan internetin käyttäjien sähköisen viestinnän luottamuksellisuutta ja yksityisyyden suojaa”) käyttäjälle on siitä, että verkkopalveluiden tarjoajat eivät tiedä lainkaan (tai tietävät vain hyväksynnän antaneen otoksen verran) tarjoamansa palvelun käytöstä, sisältöjen kulutuksesta, pullonkauloista, käyttäjäsegmenteistä jne. ja joutuvat turvautumaan karkeaan palvelinlogitasoiseen kävijämäärälaskentaan toimiakseen tavoitteellisesti, käyttäjälähtöisesti, dataohjautuvasti?

Jos myös anonymisoidun tilastotiedon kerääminen ulkoistetaan välttämättömistä evästeistä ja sidotaan suostumukseen – ja siten rinnastetaan demonisoituun markkinointiin – voi arvioida että puolet käyttäjistä hyväksyy ja puolet kieltää kaiken, ymmärtämättä kuitenkaan asiaa.

Digitaalisessa liiketoiminnassa vajavainen käsitys esimerkiksi tietyn kielialueen käyttäjämäärästä ja käyttäytymisestä haittaa päätöksentekoa ja potentiaalinen kohderyhmä ehkä sivuutetaan. Vastaavasti julkishallinnonkin verkkopalveluiden asiakaslähtöinen kehitys rampautuisi (esim. kielivähemmistöistä ei saada riittävää otosta), eli kyse ei ole ”vain” kaupallisen toimijan ahneudesta. Tilastotiedon hyödyntäminen palvelun laadunvarmistuksessa ja tavoitteiden mittaamisessa on kaukana henkilötiedon väärinkäytöstä.

Komppaan Perttu Tolvasen blogikirjoitusta (kokonaisuudessaan), joka osuu asian ytimeen mm. tilastoinnin käyttötarkoituksen huomioimisesta:

”...evästepohjainen analytiikka olisi kuitenkin erittäin tärkeätä sallia ilman erillisen luvan pyytämistä. Käytännössä järkevämpää olisi esimerkiksi sallia evästepohjainen analytiikka ilman yksilöivien ip-osoitteiden tallentamista. Lisäksi voisi rajata, että jos analytiikkaan ei ole pyydetty lupaa, ei sitä saisi automaattisesti käyttää personointiin tai kohdentamiseen.”

<https://vierityspalkki.fi/2021/07/27/traficom-pyytaa-kommentteja-uuden-evasteohjeistuksen-luonnoksesta/>

Anna Malén  
Web strategi globaalissa suomalaisessa yrityksessä

Asia: TRAFICOM/295680/04.04.05.03/2021

## **Liikenne- ja viestintäviraston evästeohjeistukset palveluntarjoajille ja loppukäyttäjille / Transport- och kommunikationsverkets anvisningar om kakor till tjänsteleverantörer och slutanvändare**

### Lausunnonantajan lausunto

#### **Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään**

Esitetty ohjeluonnos tulee huonontamaan monen julkisen hallinnon verkkopalvelun käyttökokemusta, kun myös kävijätilastointiin liittyvät evästeet kuuluvat jatkossa suostumuksen piiriin ja suostumus joudutaan kysymään esim. evästebannerin avulla. Palveluissa toistuvat suostumuspyynnöt heikentävät käyttäjäkokemusta, kuten myös ePrivacy-asetuksen valmistelussa on todettu. Monessa organisaatiossa on käytössä kävijäanalyttikan työkaluja, joissa käytetään vain anonymisoitua/pseudonymisoitua dataa, ja kaikki tallennettu data on vain organisaation omassa hallinnassa. Olisikin huomattavasti käyttäjäyställisempää, että tällaisissa tapauksissa evästeestä ei tarvitsisi erikseen pyytää suostumusta.

Palveluntarjoajille suunnatun ohjeistuksen luvussa 3 on erinomaisia esimerkkejä evästeistä, jotka edellyttävät tai eivät edellytä käyttäjän suostumusta. Käytännölliset ja konkreettiset esimerkit auttavat tulkitsemaan ohjeistusta oikein. Suostumusta käsittelevässä luvussa 4 ei kuitenkaan vastaavanlaisia esimerkkejä löydy. Olisi toivottavaa, että ohjeistuksessa olisi myös konkreettisia esimerkkejä ja tekstimalleja, miten suostumus erilaisten evästeiden käyttöön kannattaisi kysyä mahdollisimman käyttäjälähtöisesti ja selkeästi. Ilman esimerkkejä jokainen palveluntarjoaja joutuu nyt miettimään samoja tekstejä ja ilmaisia yhä uudelleen. Selkeät ja yhdenmukaiset tekstit ja suostumusten ilmaisut helpottaisivat myös palvelujen käyttäjiä.

Kervinen Mari  
Kela.fin päätoimittaja, viestintäyksikkö, Kela

Asia: TRAFICOM/295680/04.04.05.03/2021

## **Liikenne- ja viestintäviraston evästeohjeistukset palveluntarjoajille ja loppukäyttäjille / Transport- och kommunikationsverkets anvisningar om kakor till tjänsteleverantörer och slutanvändare**

### Lausunnonantajan lausunto

#### **Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään**

Esitetyn luonnoksen mukaan esimerkiksi julkishallinnon sivuston kävijätilastointia varten joudutaan käyttämään evästabanneria.

Osa käyttäjistä ei hyväksy evästeistä, joten heidän käynneistään ei saa tietoa, jota käytetään palvelun kehittämiseen.

Tämä johtaa väistämättä tilanteeseen, jossa sivustoa kehitetään tietyn käyttäjäryhmän osalta ns. sokkona.

Ohjeen myötä lisääntyvä suostumuskyselyjen esiintyminen myös viranomaissivustoilla, turhauttaa ja hämmentää käyttäjiä.

On hyvä huomioida myös iäkkäämmät ja etenkin verkossa tottumattomat käyttäjät, jotka joutuvat asioimaan entistä enemmän viranomaisten verkkosivuilla, heille tällaiset toiminnan keskeytykset, joita suostumuskyselyt ovat, aiheuttavat hämmennystä.

Ne voivat pahimmillaan nostaa kynnyistä digitaaliseen asiointiin tai jopa estää asioinnin tai kuormittaa viranomaisasiantuntijoita ottamalla yhteyttä muita kanavia pitkin.

Ilman erillistä hyväksyntää olisi hyvä sallia evästepohjainen analytiikka ilman yksilöivien IP-osoitteiden tallentamista, jotta palveluntarjoajat voivat jatkossakin saada sivustokäyttäymisestä kattavaa tietoa ja käyttäjät voivat löytää tarvitsemansa tiedon keskeytyksettä.

Saara Linna

Asia: TRAFICOM/295680/04.04.05.03/2021

## **Liikenne- ja viestintäviraston evästeohjeistukset palveluntarjoajille ja loppukäyttäjille / Transport- och kommunikationsverkets anvisningar om kakor till tjänsteleverantörer och slutanvändare**

### Lausunnonantajan lausunto

**Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään**

Kommenttini liittyy kohtaan:

===== Lainattu kohta alkaa =====

Bannerissa tai muussa suostumuksen pyytämiseen käytettävässä menettelyssä on vähintään syytä eritellä:

[..poistettu..]

\* tieto siitä, jaetaanko evästeiden kautta tallentuvia tietoja kolmansille osapuolille, keitä nämä tahot ovat ja mitä tietoja siirretään.

===== Lainattu kohta päättyy =====

Sivustoilla voi olla upotettua sisältöä kolmansilta osapuolilta ja nämä voivat asettaa evästeitä. Käytännössä ensisijaisen sivuston ylläpitäjän voi olla mahdotonta pysyä ajantasalla kolmannen osapuolen evästekäytännöistä ja siitä minne kolmas osapuoli tietoja siirtää. Ehdottaisin lainatun osion vaatimuksen muokkaamista seuraavanlaiseksi:

"\* tieto siitä, jaetaanko evästeiden kautta tallentuvia tietoja kolmansille osapuolille,

keitä nämä tahot ovat ja mitä tietoja siirretään tai linkki sivuun josta nämä tiedot löytyvät. "

Jani Patanen  
Yksityishenkilö



Asia: TRAFICOM/295680/04.04.05.03/2021

## **Liikenne- ja viestintäviraston evästeohjeistukset palveluntarjoajille ja loppukäyttäjille / Transport- och kommunikationsverkets anvisningar om kakor till tjänsteleverantörer och slutanvändare**

### Lausunnonantajan lausunto

#### **Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään**

Ainoa aukoton tapa välttää evästepohjaiset jäljitysteknologiat on estää evästeet täysin omissa selainasetuksissa. Jos päätös seurantasuostumusvalintadialogin esittämisestä käyttäjälle tehdään vain evästeeseen tallennetun tiedon pohjalta, yksityisyyttään suojeleva käyttäjä joutuu jatkuvan suostumuspyyntöpommituksen kohteeksi. Mikäli sivustoja haluaa käyttää, käyttäjän ainoaksi vaihtoehdoksi jää sallia evästeet ja toivoa, ettei häntä jäljitetä.

Jotta ainoa teknisesti tehokas tapa estää jäljitysteknologiat voi toimia, seuraava kohta vaatii tarkentamista:

"Suostumuksen pyytämiseen käytettävällä mekanismilla ei tule kuitenkaan kohtuuttomasti häiritä ja estää käyttäjän pääsyä sivustolle tai palveluun."

Pitää eksplisiittisesti mainita, että "kohtuuton häirintä" sisältää suostumuskyselyiden esittämisen, mikäli evästeet on täysin estetty.

Lisäksi tulisi mainita, että Do Not Track -otsikkotiedolla tai muulla vastaavalla selaimen asetuksista tehtävällä tavalla ilmaistu kieltäytyminen jäljityksestä on tulkittava kieltäytymiseksi kaikista muista kuin välttämättömistä evästeistä.

Jarmo Jaakkola